

# ԼՐԱՅԻՆ

## Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

### ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

#### Ա. Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ԱՐԴԻ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆ

Ա.

Զարմանալի բնությունների տեղ ժողովուրդ մը դարձած եմք, որոյ նմանը հազիւ կը գտնուի այլ խարհիս վրայ:

Ներքին գործոց տեսչութեան իրաւունք և արտօնութիւն մը կը վայելեմք, առանց դորա յարգն ու արժանիքը ճանչելու, և այդ իրաւունքը դեռ կատարելապէս չը գործադրած ու չ'արդիւնաւորած, այդքան արտօնութիւնը անբաւական կը համարուի, և աւելի ընդարձակ կը պահանջուի, կամ ստոյգն ըսելու համար, այդպէս համարել և այդպէս պահանջել կուտան մեզ անոնք, որ այսպիսի չարժանաց մէջ շահ մը կ'ակնկալեն, մեք ալ ամենայն պարզամտութեամբ կը հետեւիմք մեզ այդպէս ըսողներուն:

Կը թուի թէ կարծիքնիս ծախած, խորհելու և դատելու կարողութիւննիս մէկ կողմ դրած, մեր վիճակը մտածելու հոգը այլու թողած եմք: Բնու կանոնաւոր չարժում մը չունիմք, երբեմն այն աստիճան անխտաճ և կասկածոտ կ'ըլլամք, որ ամենէն բարի և օգտակար խորհուրդներն առ ոտն կ'օղակաւ, ծայրայեղութեան կը դիմենք, երբեմն ալ այն աստիճան անհոգ և անաւարտ կ'երեւիմք, որ կարծես մեր գործոց գլուխը գլուխող անձանց վրայ տարապայման վստահութիւն մ'ունենալ ցոյց կուտամք, և այս անեղայնութեան մէջ այն աստիճան յառաջ կերթամք, որ այդ անձանց ըսածը՝ առանց դատողութեան կրկնելով, դոյս կ'ոյր արձագանքը ամեն դէմքնիս ելնողին հաճոյից խաղալիք, և կ'ամբերնուն կամակատարն ըլլալու յանձնառու կ'ըլլամք:

Տասն և հինգ տարի յառաջ մեր ազգային ներքին գործոց տեսչութեանը նկատմամբ վեհապետական իրաւունք մը տրուեցաւ մեր

մեք ալ ընդունելով այդ իրաւունքը, տէր կանգնեցանք, վստահութեամբ արուած այն յուսոյն վրայ, որ այլ ևս մեր ազգային գործերն լաւ և բարւոք ընթացք մը պիտի ունենան. բայց սասն և հինգ տարիէ ի վեր մեր ազգային գործոց ընթացից դէմ ընդհանուր դժգոհութենէ մը զատ ուրիշ բան տեսնուած չէ, և այս դժգոհութիւնն վերջերս այնքան զօրացած, և ժողովուրդն իւր գոնուած վիճակէն յուսահատ կացուցած է, որ եթէ տասն և հինգ տարի յառաջ իւր ձեռքը արուած իրաւունքներն այսօր ձեռքէն առնել փորձուի, յօժարալիամ ետ պիտի տայ, նախկին վարչական գրութեան դառնալն աւելի՛ նախամեծար ընտրելով:

Բայց ասկէ ի դատ ուրիշ ի՞նչ կ'սպասուէր այնպիսի ժողովուրդէ մը, որն ինք չուզած, ինք չը պահանջած, և ուղելու և պահանջելու հարկն իսկ չ'ըզացած, կը հանուէր իւր ձեռքը այնպիսի՛ իրաւունք ու արտօնութիւն մը կը արուէր, որոյ յարգն ու արժանիքը, տասն և հինգ տարի զայդ վայելէն յետոյ, տակաւին այսօրուան օրս անկարող է ճանչելու, և իւր այս անկարողութեանը վիճակին մէջ, չը կրնալով չ'զգալ իւր գործոց յետադիմութիւնն ու անչարժութիւնը, իրեն առաջնորդ բռնած պատգամատու անձանց ըսածին կը հետեւի կարօրէն կրկնելով նոյս հնարած առարկութիւններն թէ ձեռքերնիս ունեցած օրէնքնիս թերի է, քառակուսի է, վեցանկիւնի է, այսպիսի օրէնքով գործ չը քալեր, օրէնքնիս փոփոխման կարօտութիւն ունի, վերաքննելու եմք, եւ Սահմանադրութեան հաստատուած օրէն ի վեր սկսաւ վերաքննութեան պահանջումը, և եթէ այս ընթացքով տակաւին յարասելու ըլլամք, յիսուն անգամ ալ փոփոխեմք զայդ՝ տակաւին վերաքննութեան պէտքէն չը պիտի կարենամք ազատիլ: Տասն և հինգ տարիէ ի վեր՝ որո՞նք որ մեր ազգային պաշտօն

նախարարութեանը կոչեցինք, ասպարէզին թողլով դուրս ելած ասեն՝ — այս օրէնքով ազգին գործերը չը քալեր, զայդ փոխելուն ճարը նախեցէք, — ըսելով մէկդի քաշուեցան:

Եւ մենք պահ մ'անդամ դունէ մարէ անցնել չ'ուզեցինք թէ արդեօք ազգային գործոց ընթացից արդեւքը իրօք մեր օրէնքին թերութեանը մէջ էր, թէ զայդ գործադրելու համար կոչուած անձանց անձեռնհասութեանը ու անհմտութեանը մէջ: Սա չը մտածեցինք, բայց այժմ՝ եկած է ժամանակը, որ խնդրոյն այս կողմն ալ քննութեան առնուի: պահ մը, որպէս զի թերութեան պատճառը իսկապէս ճանչուի, և տարուելիք դարմանն ալ կարենայ իւր օգուտն ունենալ. մանաւանդ որ կը տեսնուի թէ մեզ օրէնսդիր ըլլալու կաշուած անձինքն անգամ վերաքննութեան խնդրոյն վրայ շարունակ երկու տարի միտք յողնեցնելէն յետոյ, տակաւին այս օրուան օրս անկարող կը գտնուին գոնէ կէտի մը վրայ համաձայնելու, և երկու օր յառաջ՝ այլևայլ փոփոխմանց առաջարկութիւններն իրարմէ տարբեր չը գտնողներն, երկու օր ետքը կ'եննեն զանոնք մէկմէկէ հիմնովին տարբեր ցոյց տալ կ'աճապարեն. վերջապէս երբ կը տեսնուի թէ մեր օրէնսդիրներն անգամ թէ՛ օրէնքին և թէ՛ իրարու լեզուէ հասկնալու մասին լաւական հեռի՛ կը գտնուին:

Օրէնքի մը փոփոխութիւնը երկու տարբեր պատճառ ունենալ կենթադրէ: Օրէնքի մը փոփոխութեան հարկն յառաջ կուգայ, կամ հանրային շահուց վնասակար ըլլալուն համար և կամ այդ օրէնքը անգործադրելի ըլլալուն համար:

Հանրական շահուց վնասակարութիւնը՝ օրինաց հիմնական ըլլալունցը և նպատակին մէջ յայտնի կը տեսնուի, ուստի երբ այս պատճառաւ օրէնքը փոփոխել կուզուի, օրէնքին հիմնական սկզբունքն ու նպատակը փոփոխութեան ենթարկել կը նշանակէ:

Իսկ օրէնքի մը անդործադրելիութիւնը՝ սորա վարչական կազմակերպութիւնը անօրինադ յօդուածոց հակասականութենէն միայն կրնայ յառաջ գալ, այնպէս որ յօդուածի մը տրամադրած մէկ գործողութիւնը ուրիշ յօդուածի մը հակառակ տրամադրութեամբը կարգիլուի կատարուելէ:

Արդ մեր Սահմանադրութիւնը, որոյ փոփոխման ու վերաքննութեան հարկը ճանչցուած ըլլալ կը յայտարարեն, կամ հանրական շահուց մնասակար կողմ մ'ունի, կամ անդործադրելիութեան հանդամանք մը:

Մեր օրէնաց հիմնական սկզբունքը մէջ այդպիսի մնասակար կողմ մը բնաւ չը տեսնուիր, և այնքան չը տեսնուիր, որ հիմնական սկզբունքն անվերաքննելի հռչակուած և ցարդ այնպէս ճանչցուած ըլլալով, ոչ ոք համարձակած է ցարդ դոյտ հայելու:

Եթէ անդործադրելիութիւնն է՝ սխառաւ այդ փոփոխման, հետեւաբար վարչական կազմակերպութեան յօդուածոց տրամադրութեանցը մէջ հակասականութեան գոյութիւն մը պէտք է ճանչել: Առանց երկարօրէն թուելու յիշեալ յօդուածոց տրամադրութիւնքը, բացէ՛ ի բաց կըսեմք թէ, հակասականութիւն ալ չը կայ մեր օրէնքին մէջ, և այնքան չը կայ որ վերաքննութեան հարկն զգացող այլ և այլ առաջարկութեանց ու ծրագրաց հեղինակներն անգամ առանց այդպիսի հակասականութիւն մը կարենալ ցոյց տալու, բոլոր իրենց առաջարկած փոփոխութիւնը վարչական մարմնոյն այս կերպ կամ այն կերպ ընտրուելու և կազմուելու կետին վրայ կայացուցած են, որպէս թէ ընտրութեան կամ կազմութեան կերպն ու եղանակն եղած ըլլայ մեր ազգային գործոց ընթացքին արդելք եղողը, թողլով թէ Սահմանադրութեան այս ինչ կամ այն ինչ մասը փոփոխելու կարօտ ճանչցող փառանքէն ըսուած յանձնախմբին անգամայն ամենամեծագոյն մասը՝ ասկէ դեռ երկու տարի յառաջ — մեր Սահմանադրութիւնը վերաքննութեան կարօտ չէ, իւր այժմու վիճակին մէջ կատարելապէս գործողութիւն է — ըսելով անգեղին հրապարակաւ, և այդ դրութեամբ կազմուած նոր վարչութեան հետ նորընտիր Պատրիարքին ալ՝ Սահմանադրութիւնը կետ առ կետ գործողութիւնը պարտականութեան ուխտ և երդում տալ տուին, անոնք են որ այսօր յիշեալ Կաթողիկոս Գործադրելի Սահմանադրութեան ինչ ինչ կետերը իբրեւ անդործադրելի փոփոխել հարկ կը դատեն:

Թէ ո՞ր աստիճան իրականութիւն և կարեւորութիւն մ'ունի այդ տեսնել կարծուած հարկը, ասոր վրայօք ալ պիտի խօսիմք երկրորդ յօդուածով մը:

Դիտել կուտան մեզ և իրաւամբ թէ Հռովմէն Յ. Հովեանցի ստորագրութեամբ մայրաքաղաքս հասած վիճադիր հրատարակութեան մը պարունակած այլ և այլ անբարոյականութեան իրողութիւնները հերքելու համար երեկուան Օրագրի, չարաթ մ'անցնելէն յետոյ, տուած պատասխանը՝ այնպիսի դեհնիկ և անպարկեշտ լեզուով մը գրուած է, որ բնաւ պատիւ չը բերեր ո՛չ խմբագրին, ո՛չ իւր թերթին, և ոչ ալ այդ աստիճան շեղմ' նախանձախնդրութեամբ պատիւը պաշտպանելու ձեռնարկած Կաթողիկոսին անձնաւորութեանը, և որ առ այդ վարժուող մէկը միայն կրնայ չ'զգալ ու չը տեսնել հրապարակի վրայ հասարակաց համեմատութեան հակառակ այդպիսի լեզուով ու սծով մը խօսելու անպատեհութիւնը:

Լաւ կըլլար ըստ մեզ, եթէ Օրագիր յիշեալ գրութեան պատշաճութիւններն հերքելու նպատակաւ անոնց մէկ քանին դուրս թողլով՝ մէկ քանին միայն յիշելու տեղը, սոյն գրութիւնն ամբողջ իւր թերթին մէջ օրինակէր, և կամ բնաւ այդ հերքման ծանրածանր և դժուարին պաշտօնն իւր վրայ առնուլ չտառադարելով, լով ինչպէս խոստացած էր երէկ՝ իր Գործադրելի միայն ընելով բաւականաւ նայր:

### ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԲ

Բարիկ 28 հոկտմ.

Պ. Կամպէթթայի մէկ յայտարարութիւնը՝ հանրապետական դաշտաբաց աստիճանին ստանալը կը հաւատէ, և կ'ըսէ թէ ազգայ ժողովոց գործը պիտի ըլլայ երկրորդ վերակազմել, և կը յուսայ թէ այն ատեն աստիճարեալք ներողութիւն կ'ստանան:

Պաշտօնէից փոփոխութեան երկիւղն անցաւ, ասիլ օր պաշտօնէից ժողով մը գումարեցաւ:

Պերլին 27 հոկտմ.

Պ. Տէլլիւք, յանուն կայսեր, Խորհրդարանը բացաւ: Գահակալին ատենախօսութիւնը ներկայանալիք օրինաց ծրագիրները թուելէն յետոյ, Եւրոպայի խաղաղութեան տեսականութեանը համար ալ մեծ յոյս կը յայանէ, ըսելով թէ Գերմանիոյ կայսրութենէն յառաջ 20 տարուան մէջ խաղաղութեան պահպանութեանը համար այս աստիճան մեծ ազահովութիւն մը չէր կենար:

### ՀԵՐՍԵՒՅՈՎԻՆ

Ապստամբ հետզհետէ հալածուելով օսմ. զօրաց կողմանէ, Հերսէքի մէջ իրենց գրաւած դիրքերէն, Գլէքի և Մոսթարի մէջ տեղը կեդրոնացեր են այս վերջին քաղաքն զարնել սպառնալով: Արդէն

քանի մը յարձակումներ ըրին, բայց անյաջող եղան, օսմ. զօրքերէն ի վախճառ դառնալով: Քանճայի վիճակին մէջ ալ նորէն սպառնալներ երեւալ սկսած են, որք հրկիշութեանց և աւարաւութեան կը դիմեն ամեն անգամ առիթ մը ձեռք ձգելուն պէս:

Ապստամբաց թուոյն հաղի. հարկերն տառը տեղացի բնակիչներէ կը բաղկանայ, միւսներն բաւրն ալ ծաղմթ և բռնական բռնաբար, և վախատանքներն ալ աւարաբնական հողին վրայ կը խուսափին սպառտան գտնելու:

Հերսէքի գլխաւոր վիճակներն այսօր օսմ. զօրաց ձեռքն անցած են, Պէհքէի և Պանեալուքայի վիճակաց մէջ սպառտմաց հետքը չէ մնացած, ուր կաթողիկ հպատակներն ալ մահմաական բնակչոց հետ միացած՝ սպառտմութեան դէմ մարտաւելուն օգնած են: Իսկ յունադաւան իրութիւք, որք ցարդ անտարբեր դիրք մը բռնած կը կենային, սկսեալ են մեծ երկիւղ մ'ունենալ սպառտմաց աւարաւութիւններն ու հրկիշութիւններն տեսնելով, որոնք Նովաօնէն մինչեւ Մոսթար եղած բոլոր գիւղերն ալ այրելով աւերակաց չեղձակցոյ մը դարձուցած են:

### ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծ Եպարգոսն և պատեք. դործ. պաշտօնեայն հինգշաբթի օր կայսերական պալատը կանչուելով, երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցան Վեհ. Սուլթանին հետ:

— Պ. Կըտորթըն անդղիտական թերթի մը գրած նամակին մէջ կ'ըսէ թէ, օսմ. Գանճուց վերաւերջութեանն տոթիւ իրեն նկատմամբ երեսն ելած հրատարակութեանց մէկն ալ սողող չէ:

— Նիխանադ թէ կայսերական կառավարութիւնը վերջապէս յաջողեր է պայմանադրութիւն մը կնքել Պ. Հիրշի հետ, Բուժլիի երկաթուղին Սաւորօ-Հունդարական գծերուն հետ միացնելու շինութեանը համար որոշեալ պայմանաժամու մը մէջ, սոյն պայմանադրութիւնը վաւերացող կայսերական հրովարտակն ալ մօտ օրէն պիտի տրուի:

— Պետութեան դանձը 600,000 ոսկի յանձնեց այս հինգշաբթի օր օսմ. Պանքային, հոկտեմբերի վճարումներն հատուցանելու համար:

— Կայսերական թղթատարութեանց տեսչութեան թողլով Պօլսոյ Եֆէնիճամիլի պաշտօնարանը, Ղալթիոյ նոր պաշտօնատունն ընելիք փոխադրութիւնը, որ այս երկուշաբթի օրը տեղի պիտի ունենար, Պայրամի տունէն յետոյ մնացեր է: Եֆէնիճամիլի հին պաշտօնատունն ալ կեդրոնական պաշտօնատան մէկ ճիւղը պիտի մնայ դարձեալ:

— Հերսէփի վարչական նոր օրէնքը, որոյ խմբագրութեանը կ'ըլլաւ լաւագոյն ատենէ մ'ի վեր Բ. Գուրբ. այս անգամ տարտեր է, ընդ աւելնել 28 յօդուածէ բաղկանալով, որոյ արամագրութիւնը գեա ծաւնօթ չեն:

— Եղիաթոսի արտաքին գործոց պաշտօնէն Նապար վաշայ, բոլոր օտար ակտիւթեանց հիւսաթաններուն շրջապատեալ մ'աղղեւ լով կը ծանուցանէ թէ, գաղղիտական կառավարութիւնը Եղիաթոսի գաւառատանական վերակազմութեանց խնդրոյն նկատմամբ տաւ կալին իւր որոշումն հաղորդած չլլալով, նոր գաւառատանայ վերջնական բացումը յառաջիկայ յունվար ամսոյն մնացած է:

— Այսինի կառավարութեան վերջին ամսուան մէջ 100 հազար ոսկի յանձնուեր է Գանձուն, անուղղակի արոց հասոյթը մէջը չըլլալով այն գումարին:

— Բուսնուգի կառավարութիւնն անցեալ շաբթու հեռագրական գործակալաց մէկ քանին ձերբակալեր է, որոց մէջ Պանայի երիտասարդ մ'ալ կը գտնուի եղեր: Այս ձերբակալութեան պատճառը յայտնի չէ, վասն զի քննութիւններն ալ խիստ գաղանի կերպով կը կատարուին:

— Երկնիկեանէն դրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ սեպտեմբեր ամսոյն վերջերը յիշեալ քաղքին վրայ փոթորիկ մը բրդեւ լով, ամբողջ 2 և 1/2 ժամ տեւեր է, և քաղաքն ու շրջակայ գաղանքը քանի մ'օրէ ի վեր ծածկող ձիւնը, որն որ Էրզնկեանի մօտ լեւան ստորոտը 1 մէթո քարծրութեան կը հասնի եղեր, 6 ժամու մէջ հալեցուցեր է: Գործով Պօլիս գալու համար ճանապ եղող տաճիկ մը ձիւնի բռնուելով մալրեր, և վերջէն սառած դիակը գտնուեր է քաղաքէն 1 1/2 ժամ հեռաւորութեամբ տեղէ մը: Բոլոր տունիկերն փնտսուեր, և պաղտաւ ծառոց ոստերն ալ բալրովին կտարեր խորտակուեր են:

— Առջի օր խրուած մը Սիրքէճիկ երկաթուղոյ կայարանին դժին վրայէն անցնելու ատեն, շոգեկառքը վրայ գալով երկու ոտքը մէկէն կտրեց: Մարդը թէպէտ հիւանդանոց տարուեցաւ անմիջապէս, բայց շատ չանցած մեռաւ:

— Այս շաբթու փոթորիկն օրը մեծ կղզի շոգեկառքն ինքզինքը ծովը նետող աղջիկը գիտմամբ անձնապատկանութեան դիմեր է, յուսա հասելով իւր եղբայրն իւր բռնած անպարկեշտ ընթացքէն ետ չը կարենալ կեցնելուն համար, զոր համադրու համար նոյն օրը խեղճ աղջիկն իւր հօրը հետ Բերայ ելած ըլլալով, եղբայրը գտեր, բայց նամակ ընել չուզելով իրեն, ձեռնու նայն և յուսահատ ինքն ալ ետ դառնալու ստիպուեր էր:

Բերա, 17/29 հոկ. 75  
... Տէր

«Լէպլէպիճի Հորհոր Աղա»  
անուն նոր Օրերէթի առաջին երեկոյթը, որ մեծաւ պատրաստութեամբ պիտի ներկայացուէր Բերայի գաղղիտական թատրոնին մէջ, հոկտ. 15/27 չորեքշաբթի դիշեր, Ա. Գերասիմովի Տիկին Ա. Գաբայանի տարածած հիւանդութեան պատճառաւ գործադարար ետ մնաց, զոր թէև անմիջական աղղով փութացին ծանուցանել թատերասէր արդոյ հասարակութեան, բայց արդէն տամակ դրնողներէն շատերը չ'իմացած ըլլալուն խուռն բաղմութիւն գիշուած տեսուեցաւ թատրոնին մուտքը, որոյ համար անօրէնութիւնը կը փութայ խոնարհարար ներողամտութիւններն ինդրել: Յիշեալ Օրերէթը, որ իւր գեղազուարճ բաղմալուն տեսարաններով, արեւելեան նախնի ճոխ հանդերձներով, հոշակաւոր Մերլոյի խնամով ներկարուած գեղատեսիլ վարագոյրներով, և աղղային հանրածանօթ երաժշտապետ Տ. Չուհաճեանի 6 ամսուան ներշնչութեամբ չլացուցած արեւելեան և արեւմտեան խառն ճաշակաւ յարմար փափուկ եղանակներով պիտի յագեցնէր թատերասէր աղղայնոց հետաքրքրութիւնը, վստահ եմք որ 'ի տես պիտի դրուի աւելի շքեղ կերպով անօրէնութեան մասնաւոր ջանքեր:

Հաճեցէք ... Տէր ներկայիս Ձեր թերթին մէջ անկիւն մը չնարհել 'ի տեղեկութիւն, որով մընամք յարգանքով  
Ի գիմաց անօրէնութեան  
Տ. Գալէճեան

ՍԻՄՈՆՕՎԻՉԻ ԴԱՏԸ  
ՈՒՂԱՍՏԱՏԱՏԱՆ  
ՆԻՍՏ ԺԱ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ  
Նախագահ Բէրթիլ Էֆէնդէ  
(Շոր. տես թիւ 37)

Թորոս Էֆ. կը շարունակէ:  
Սիմոնովի, երկար ատեններէ 'ի վեր գործ կ'ընէր Լեի, Բասքուա, Մէստանէ, Չատրճի, Սաքայան (այս վերջինը Օմ. Պանքային գործակալներէն մին էր) և ուրիշ միջնորդաց վաճառատունը, և բնաւ Պանքան իմացած չըլլայ թէ Սիմոնովի գողութիւն կ'ընէ, ասի կարելի բան է: Սիմոնովի փոխանակ գաղանթաւ գործելու, ընդհակառակն ամենայայտնի կերպով կը գործէր և աւանդներ կառնէր ու կուտար: Այդ միջնորդներն ալ ըսին թէ յայտնի կերպով կ'առնէին Սիմոնովիէն աւանդներն: Շիրինեան տեսնելով յայտնի կերպիւ կատարուած այս իրողութիւններն, առանց կասկածելու, ինքն ալ յայտնապէս գործ կ'ընէր Սիմոնովիի հետ:

Ասով հանդերձ, Լեյթադրա-

կան կասկածով մը թէ Շիրինեան գիտցած ըլլալու էր Սիմոնովիի գողութիւնը, զանի բանտարկեցին: Ասի օրինաց գէմ է, վասն զի մարդ չը կար կասկածող այն ատեն թէ Սիմոնովի կը գողնայ, Եւ այս մութ ու կնճռոտ գործոյն մէջ ալ բուն յանցաւորներն իշխանութեան կ'իյնայ փնտռելու գտնել: Իսկ Շիրինեանի նկատմամբ, որոյ անմաղղութիւնը մինչեւ ցարդ իմ յառաջ բերած համայն իրողութիւններէն ու փաստերով կը հաստատուի, իշխանութիւնը շատ անիրաւ կերպիւ վարուած է զայն բանտարկելով: Ուստի և անոր համար ետ ալ պարզապէս կը ինդրեմ գաւառահանդ որ Շիրինեանի իրր անախարհ բանաէն արձակուիլը վճռէ, վասն զի չը կայ բան մը որ Սիմոնովիի գողութեան Շիրինեանի կասկածին հաստատուէ, այլ ընդհակառակն Շիրինեան ինչ գործ որ ըրած է Սիմոնովիի հետ, ո'չ թէ գաղանի, այլ յայտնարար ըրած է:

Նիդհ. — Կ'ըսէք թէ Սիմոնովիի հետ Շիրինեանի ըրած բոլոր գործերն ալ յայտնարար եղած են, և թէ գաղանի գործ ըրած չ'ունի երբէք:

Թորոս Էֆ. — Այո:

Նիդհ. — Հիմայ պիտի տեսնէք թէ Շիրինեան գաղանարար գործունէր Սիմոնովիի հետ թէ ո'չ:

Յակոբ Էֆ. յայտնելով գաւառանին թէ մէկ քանի դիտողութիւններ ունի ընդերք Թորոս Էֆ. ի բաժնեւորուն դէմ. խօսք կառնէ և հակառակորդին յառաջ բերած փաստերը հերքել կը նայի, դիտել տալով թէ սա յոռի չըջանի մը մէջ կը գաղանայ շարունակ, ուրիշ չը կարենալով ելնել, ո'չ ո'չ հաստատուն ապացոյցներ գտնել, յաջ և յահեակ (նալընա մը խնամ) յարձակումներ ընելու կ'ընէ, թէ Շիրինեանի փոխանորդին բաժնեւորուն հակառակ, Սիմոնովի քանկցս յայտնած է իւր հարցաքննութեանցը մէջ թէ ինքը կարելի եղածին չափ կը ջանար որ ըրած գողութիւններն գաղանի մնան բայց 'ի այդ գործին վրայ տեղեկութիւն ունեցող մէկ քանի անձանցմէ, Գալով գողութեանը յայտնուելու թրուականին, այս թուականը, կըսէ Յակոբ Էֆ, ո'չ թէ Սիմոնովիի գողութեան սկսելուն, այլ մեծամեծ կորուստներ տալ սկսելուն թուականն է:

(Շարունակել)

| ԴՐԱՄԱԿԱՆ            |           |  |       |
|---------------------|-----------|--|-------|
| ԸՆԹԱՅԻ ՍՐԺԻԹՂՈՅ     |           |  |       |
| Ղարթա 17 հոկտեմբ.   |           |  |       |
| Ընդհ. Պրտ. Արթ. Բաց |           |  | 30 16 |
|                     | Գոյ       |  | 29 14 |
|                     | Բարձր զին |  | 30 18 |
|                     | Կած զին   |  | 29 12 |
| Փոխ. 63 ի           | Ձր.       |  | 200   |
| » 65 ի              | »         |  | 200   |
| » 69 ի              | »         |  | 170   |
| » 73 ի              | »         |  | 160   |
| Բում. Երկաթ ուղի    | »         |  | 80    |

